ЛОВЧАНСКО ЧИТАЛИЩЕ „НАУКА-1870 г.” – ЛОВЕЧ

5500 гр. Ловеч, ул. „Търговска” № 49 E-mail: nauka135@abv.bg тел.: 068/604 203

ДОКЛАД
ЗА ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ЧИТАЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ ОТ ЛОВЧАНСКО ЧИТАЛИЩЕ „НАУКА-1870 Г.” В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ЧИТАЛИЩНА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Ловчанско читалище „Наука-1870 г.“ е на прага на своята 155-годишнина. Пазим жива паметта и знаем колко много дължим на всички хора, чиито съдби в тези толкова много години са вграждани в идеята за това да го има. Знаем и че нямаме право да спрем достойно да дописваме историята му, нито пък да си позволим по какъвто и да било повод да се оправдаваме с външни причини или обстоятелства.

Няма да спрем да се стремим да работим така, че да премахнем етикета, който слагат на читалищата – на тяхната работа и резултатите от нея да се гледа в най-добрия случай със снизхождение, в недотам добрия - с оценката, че самодейност е лоша дума и означава най-често посредственост, аматьорщина или синонимите на тези думи. Професионализъм, съгласно речника Merriam Webster, е умението, добрата преценка и поведението, което се очаква от човек, който е подготвен да върши добре работата си. Имаме смелостта да твърдим, че всеки човек от екипа, който работи в читалището изцяло притежава тези характеристики, независимо на каква позиция е. От значение за високия професионализъм е и компетентността той да се поддържа и актуализира непрекъснато, за да продължава да е все така на същото високо ниво. Ние го правим. За нас никога не е било проблем и да отчитаме ясно недостатъците и ограниченията си, но познаваме силните си страни и не бихме искали те да бъдат снизходително пренебрегвани само затова, че реализираме потенциалите си в читалище.

Отдавна читалищата, в това число и нашето, не са конкурентноспособни на пазара на труда предвид стандартите в заплащането, но въпреки това всички ние имаме и поддържаме високата си мотивация за работа и оценяваме резултатите, които постигнахме през миналата година като много добри. Доколко успяваме да се справим с работата в конкурентната среда, в която развиваме дейността си – това се вижда от цифрите, зад които стоят хората, избрали нашето читалище за реализация на определени свои естетически потребности. Чисто

статистически погледнато два пъти седмично по около двеста граждани на Ловеч на възраст от четири и без горна граница годишна възраст се занимаваха с музикално изкуство в репетиционните и учебните ни зали. През деветте месеца, когато е активният ни творчески сезон всяка седмица средно по 700 деца гледаха нашите спектакли. Други, за чийто брой не е водена специална статистика, защото част от нещата, които представяме са със свободен вход, бяха зрители и слушатели на резултатите от труда ни и пълните зали през цялата година ни даваха увереност, че сме нужни на този град. Създадохме и поддържаме традицията всеки четвъртък да представяме детски спектакъл.

Наше огледало, критерий, критик винаги са били потребителите на културния продукт, който представяме и сме благодарни на всеки участник във формите, които развиваме, на всеки човек, дошъл да види резултатите от труда ни на сцената. А ето как се справихме - в цифри резултатите от работата ни изглеждат така:

- Професионални формации – 3
- Брой зрители / продадени билети / - 25 043
- Брой представления - 349
- Брой ученици в Музикалната школа -107
- Постоянно действащи любителски състави – 4
- Брой участници в любителските състави – 101
- Брой концерти – 41
- Реализирани проекти – 4

Зад тези цифри е нашият труд, но те не могат да предадат ежедневните усилия в подреждането на детските пръстчета по клавиатурите и струните дотогава, докогато тоновете не се подредят и не зазвучи музика. Тези цифри няма как да предадат и усилията в многобройните репетиции докато не се получи спектакъл от приказката или пък репертоар за самостоятелен концерт на любителските ни певчески формации. Ето това е част от избора да работиш в читалище. Тази дейност се извършва само със сърце. Иначе просто не се получава.

И през 2023 г. усилията на Настоятелството на читалището, художествените ръководители на формациите, преподавателите от Музикалната школа и екипите н на театралните състави бяха насочени към реализиране на културни прояви, с които се стимулира и насърчава приобщаването на ползвателите на дейностите ни, да се създава и развива публика, да се формира художествен вкус, познание и потребност за общуване с изкуството и култура.

Наш стремеж продължи да бъде и това да сме част от тази читалищна общност, която формира новите стандарти в съвременното читалищно дело в страната ни. И да, сравняваме се с по-големите от нас и с тези, с които сме напълно равностойни като обем и качество на дейността. И да, знаем, че не сме стигнали върха, знаем и къде е границата между необходимото и прекаленото самочувствие, но пък и не искаме трудът ни да бъде омаловажаван.

Освен ежедневната си дейност, усилия влагаме и в това да идентифицираме актуалните потребности на местната общност и да се стремим с потенциала, с който разполагаме – човешки и финансов – да отговаряме на тези потребности с нужната отговорност. Като част от активната читалищна общност съзнаваме тази отговорност във всяко нещо, което правим и се опитваме да създаваме и представяме стойностни спектакли и концерти – наши и на други формации. И през 2023 година с работата си екипът на читалището показа, че има капацитет да организира както ежедневната си дейност, така и стойностни културни събития, които хората харесват – показател за това са пълните зали и респективно продадените входни билети, както вече беше отбелязано. Имаме и отстояваме дългогодишния си опит и капацитет за работа в партньорство със социални, образователни и културни институции.

Винаги сме приемали читалищата като специфичен сегмент със своя особена мисия в общия културен, образователен и социален живот на общността, в която развиват дейността си. Като част от читалищната общност в Община Ловеч, приоритет в целите ни е и това да даваме своя принос в културния живот на Ловеч като развиваме дейностите, с които читалището ни е разпознаваемо в културния живот на града.

Продължихме да отстояваме клаузите на Закона за народните читалища и Устава на Ловчанско читалище „Наука-1870 г.” за равен достъп до дейности и услуги, извършвани от читалището без разлика на социален статус, етнос, религия и т.н. различия.

Основните дейности, които развивахме в изпълнение на програмата и нейните цели бяха Музикална школа, Куклен театър, Музикален театър, Смесен хор „П. Пипков“, Дамска вокална формация „Аойда“, Детска вокална формация „Пееща дъга“ , 3 групи на детска вокална формация за народно пеене.

Всички те всеотдайно се включиха в организираните концерти и представления и така успяхме да върнем в 93 % измеримите си постижения от 2019 година в тази им част на брой продадени билети за спектакли, брой участници в дейностите и брой концерти. Освен традиционните и доказали необходимостта си в годините основни дейности и техните сценични изяви, читалището се включи активно в дейностите по културния календар на Община Ловеч. Знаем, че до голяма степен нашата дейност се оценява по сценичните изяви, че няма как ежедневната ни работа да бъде видяна, измерена и предадена, а в най-голяма степен тя а основата на всичко, което случваме като видим и измерим резултат на сцената.

Освен основните ни дейности, известно е, че за нас класическата музика е кауза, която реализираме чрез изградените ни вече партньорства с редица професионални музикални формации като Плевенска филхармония, Симфониета – Видин и Симфониета – Враца и това направи възможно гражданите на Ловеч да слушат техните оркестри поне веднъж на два месеца. Особено добро е сътрудничеството ни с Плевенска филхармония, с която договорихме безплатен транспорт до Плевен и обратно и с това направихме възможно гражданите на Ловеч да посещават събитията на филхармонията, които не могат по различни причини да бъдат представени на нашата сцена. /За миналата година са организирани 4 такива събития./

Бяхме и съорганизатор на Люляковите музикални вечери. За нас те никога не са били просто работа, в която имаме задачката да продадем някакви билети /с което впрочем се справихме отлично/, а и част от това да достигнем с актуалните заглавия на професионалното музикално и танцово изкуство до хора, които нямат възможностите да стигнат до сцените на тези културни институти, които са създали спектаклите. И считаме, че това е нашият принос за приобщаването на гражданите на Ловеч до спектакли в жанрове, които обичайно не се представят в града заради високия си бюджет при пътуване. Всичко това, разбира се би било абсолютно невъзможно без финансирането от Община Ловеч. За нас беше чест да бъдем част от тези празници.

Бяхме съорганизатор и домакин на националния пленер за художници с физически увреждания „Синя зона“. През изминалата година бяхме домакин и на редица събития, организирани от училища, организации и граждани на Ловеч, в които също проявихме очакваното надеждно

партньорство. Запомнящо се събитие беше юбилеят на самородния ловешки бас Стоян Груев със симфоничен оркестър.

Всички ние винаги ясно сме съзнавали отговорността, която се изисква от нас и както е модерно да се казва, да се стремим да бъдем по-добрата версия на себе си всеки следващ ден. Защото каквото и запомнящо се събитие да организираме, времето, в което то се помни е много, много кратко. И трябва да започнем следващото. Но колкото и усилия да са били нужни, за да се случи нещо запомнящо се, винаги сме били убедени, че си е струвало. Особено когато видим резултата, отразен в очите на хората, с които сме го съпреживяли.

А ето и основни акценти от работата на формациите, които развиваме:

Смесен хор „Панайот Пипков" е най-голямата любителска формация, която работи в читалището. В тази формация участват граждани на Ловеч, за които хоровата песен е начина на себеизява и реализиране на творчески заложби. През цялата година участниците в хора отделяха от личното си време, без да имат претенции за каквито и да било материални стимули, а заради самата идея. Хорът има разнообразен репертоар, което се оценява добре от публиката. Като цяло стои много добре на картата на читалищните хорове в градовете като брой участници, изяви и не на последно място като качество на тези изяви. Формацията имаше три концерта в Ловеч, участие в юбилея на камерния хор на троянското читалище, както и участие в международен фестивал в гр. Дидим, Република Турция. Диригент на хора е Теодора Николова, а корепетитор Валерий Хомяков.

Дамската вокална формация „Аойда" се формира от ентусиазма на няколко дами, за които песенната изява е начина им за осъществяване на творчески търсения и вече три години работят в читалището. Имат три концертни участия, вече имат достатъчно голям репертоар и първият им самостоятелен концерт е предстоящ.

И през 2023 година Музикалната школа даде възможност на децата на Ловеч да се докоснат до музикалното изкуство и вървя с тях в първите им крачки по трудния път на музиката. Високият професионализъм на преподавателите, както и социалния момент по отношение на таксите за обучение правят възможно това - всяко дете от града да намери реализация на своя музикален талант. Освен това, известно ни е, колко важен фактор е

обучението по музика за когнитивното развитие на децата, за усъвършенстване на мотриката и координацията и създаваме условия на децата да го постигнат. В момента в школата работят класове по пиано, акордеон, китара, флейта, поп и джаз пеене и народно пеене. Трайна е тенденцията за най-голям интерес към обучението по пиано. Преподавателите не пестиха професионализма си и броят на децата в годините е относително постоянен. Винаги сме били готови да отговорим на желанието на всяко от децата, желаещи да се занимават с музика. Продължихме да работим за ранно откриване на музикални заложби при децата и мотивирането им да се занимават с музика, което се дължи изцяло на личните качества на преподавателите. Обучението се провежда по два учебни часа седмично. Всеки учебен срок завършва с класови продукции, които преподавателите ни превърнаха в спектакли за радост и на децата и на публиката, която отдавна вече не се състои само от родителите на участващите деца. Освен обучение, децата от Музикалната школа получиха и многобройни възможности за концерти пред ловешката публика, концерти по поводи и без конкретни поводи. И всъщност няма дете, което да не е участвало в поне два концерта през годината. Всички деца, обучаващи се в класовете по народно пеене участваха и в празника „Цветница“. Впечатляващи са усилията и таланта на преподавателите от школата в обучението и мотивирането на децата и ако трябва да им поставяме оценки те няма как да бъдат различни от отличните и основанието ни за такава оценка е ненамаляващия брой ученици през годините, независимо от това, че има такси, а също и увеличаващия се брой на хората, които идват да чуят и видят резултатите от труда на преподаватели и деца на концертите и продукциите.

Двете ни професионални театрални формации – Куклен и Музикален театри поддържат много богат класически репертоар, включващ арабски приказки, приказки на Братя Грим, Андерсен, Шарл Перо, А.С. Пушкин, народни приказки. Към момента в активния репертоар на формациите има 17 заглавия, което ни прави конкурентноспособни на този пазар. Изиграни са триста четиридесет и девет представления с публика от над двадесет и пет хиляди зрители, което е добър резултат, съизмерим с този на държавните театри. Анализът на намаления брой зрители в сравнение с предишни години показва, че това се дължи главно на намалелия брой деца в населените места, в които представяме спектаклите си.

Всяка от двете формации има своето важно място в читалището – те са много различни с начина, по който разказват своите приказки, но еднакво ценни, еднакво добре приемани от публиката в един доста широк по обхват регион в централна Северна България и София. В този аспект читалището ни отстоява своите позиции пред публиката си. Отстояхме позициите си с красивите костюми и декори, интересните заглавия, забавната музика, която от няколко години създава специално за нашите постановки младият талантлив композитор от Ловеч Камен Николов. Със средствата на детския спектакъл и приказката, без излишна дидактика внушаваме вечните човешки ценности като добро, любов, приятелство, емпатия. И двете ни театрални формации имат професионалните качества и успешно се справят с конкуренцията на многобройните подобни частни и държавни формации, а в много случаи са предпочитани пред тях, тъй като ние никога не сме правили компромис с качеството на спектаклите. Както вече беше отбелязано не прекъснахме създадената вече традиция всеки четвъртък в залата ни да има детски спектакъл.

И, разбира се, работата на тези две формации се осъществява в условията на реален пазар и знаем, че ако направим какъвто и да било компромис с качество или отношение, този пазар ще ни изхвърли, а връщането отнема години.

Тук е мястото да благодарим на всички, които допринесоха за постигнатите резултати – актьори, постановъчни и технически екипи, организатори и не на последно място учителите и децата, които гледаха нашите спектакли. Всичко това осмисля работата ни.

Детската вокална формация „Пееща дъга" с ръководители Юлиана Близнакова и Ангелина Младенова е обичана читалищна формация, която успешно утвърждава своя принос в културния облик на Ловеч. Това е единствената ни тийнейджърска формация. Децата имат разнообразен репертоар, съставен от популярни и по-нови песни и са готови за концертни участия. Тази формация създаде и е основен участник в традицията Великденски фестивал на детската песен „Пеещо яйце". Имаше своите самостоятелни концерти, както и концертни участия.

Създадената съвместно с детска градина „Снежанка" вокална формация за народно пеене продължава своята работа и има своите нови изяви. С оглед по-ефективни репетиции и съобразяване с възрастовите

особености на децата две групи работят в детската градина, а порасналите вече и станали ученици деца - в читалището. Обединяваме ги на концертите. Ръководител на формацията е Румяна Димитрова. През изминалата година участвахме в „Цветница“, както и направихме концерти на сцена. С тези групи и с двата класа по народно пеене изпълняваме една от мисиите си - да съхраняваме песенното фолклорно творчество.

Обучението и концертите на Музикалната школа, детските ни певчески формации, спектаклите на театралните ни формации, видяни от толкова много деца – това е нашата инвестиция в бъдещето.

Проектите – за нас те никога не са били самоцел и начин просто да сме в светлината на прожекторите - кандидатстваме само с такива, които можем да осъществим, смятаме за стойностни и имат потенциал да привлекат повече хора. През изминалата година реализирахме четири проекта по културния календар на Община Ловеч.

Проектът „Възрождение“ включваше концерт на Симфониета – Враца, Трио „Тенорите“ и актьора Емил Пеняшки. Съдържанието му бяха възрожденски и патриотични песни, лирика, проза. Специално място беше отделено на освобождението на Ловеч. Очакван и получен резултат беше, че присъстващите чуха познатите песни, съпреживяха заедно този ден на преклонение пред паметта на загиналите за свободата на България. Считаме, че с този проект по подходящ начин допринесохме за поддържане на живата памет за събития, случили се преди 145 /тогава / години. Залата беше пълна.

Проект „Великденски фестивал на детската песен „Пеещо яйце““ има дългогодишна история. Това е форум, на който се срещат детските вокални групи от училищата в града. За пореден път децата имаха своята сцена, показаха постигнатото през годината, срещнаха се с другите пеещи деца. В това издание на фестивала участниците бяха 97, а специалният ни гост – акордеонистката Вероника Тодорова с изпълненията си направи преживяването на децата незабравимо. И този празник на песента беше прекрасен.

Проект „Заедно на Еньовден“ реализирахме в партньорство с Фондация „Глобална инициатива в психиатрията“. Цел на проекта беше да даде възможност на клиентите на дневния център за пълнолетни лиза с увреждания и защитено жилище към ГИП – София в гр. Ловеч, да се почувстват част от обредния календар на българите. Този проект беше част от политиката ни за привличане на хора в неравностойно положение и малцинствени групи към културния живот в града, а и малък принос към поддържане на традициите и народното творчество. Това не е първият ни

съвместен проект и продължаваме да сме убедени, че тези хора имат същите като „нас“ естетически потребности и някой трябва да им дава шанс да ги проявяват. В празника, който се случи участваха танцьорите от ФФ „Магия“, изпълнителят на народни песни и актьор от Музикалния театър Стефан Иванов, както и актьорът от Кукления театър Светлин Стойчев. Получи се прекрасен празник, видяхме го в усмихнатите лица на хората, потребители на тази социална услуга в града ни. И знаем, че ще продължим съвместните си инициативи, независимо дали ще има допълнително финансиране или не, въпреки, че то прави празника по-богат.

С детската фолклорна формация участвахме в проекта на читалището в с. Дренов.

Проект „50 години куклен театър в Ловеч“. Програмата включваше четири дни представления на детски спектакли - „Игра на приказки“ на Драматичен театър – Ловеч, „Рибарят и златната рибка“ на Музикалния театър, „Спящата красавица“ на Кукления театър и „Червената шапчица“ на Куклен театър - Габрово. Всички представления бяха със свободен вход. Залата на всяко от представленията беше пълна и за нас това е част от оценката, че сме ценени и нужни на града.

И през 2023 година Ловчанско читалище „Наука-1870 г.” запази своя облика съхрани традиционните си дейности в пълен обем и се реализира като активен участник в оформянето на културния облик на града ни. Най-често в този доклад беше използвана думата отново и то е защото читалището е намерило своята ниша на дейност и с цената на цялата си творческа и организаторска активност я отстоява. Разбира се, много вероятно е граждани на този град да имат и по-различни идеи за дейност, но цифрите, които обобщават работата ни показват, че към дейностите ни има интерес, че сме на верния път и е най-добре да правим това, което правим най-добре. Въпреки, че не се страхуваме и от нови предизвикателства и творчески експерименти, които обаче да не изискват сериозен финансов ресурс.

С предлаганите обучение по музикални инструменти, театрални спектакли, форми на любителско творчество, концерти, изложби читалището и през изминалата година даде възможност на гражданите на Ловеч да реализират част от потребностите си за лично участие в творчески процес, да получат качествено обучение по музикален инструмент, да съпреживеят постиженията на участниците в дейностите на читалището. Едновременно с идеалната цел като кауза, която не сме забравили, ние работихме в условията на реален пазар на културни продукти, с което в една добра степен се справихме успешно, като с

реализацията и на собствен финансов ресурс направихме дейността си по-богата.

Трудностите, разбира се съществуваха - от една страна трябва непрекъснато да се отстояват завоюваните пазарни ниши, непрекъснато да се отчита конкуренцията като едновременно с това да се отчита и платежоспособността на потребителите. Всеки от участниците в създаването и разпространението на създадения културен продукт направи всичко по възможностите си, за да го има и добрия резултат от дейността. Получените резултати, съпоставени с равностойните ни читалища в страната по обем дейност, икономическа среда, в която работят, както и финансиране, дават основание за отчитане на добри показатели и изпълнени цели.

Не сме спирали да полагаме усилия за ранно откриване и създаване на условия за развитието на творческите способности на децата от града, чрез включването им във вече съществуващите форми на обучение или любителско творчество. Смятаме, че успяхме да създадем оптимални условия за реализиране на творческия потенциал на гражданите, имащи потребност от себеизразяване чрез някакъв вид изкуство. При професионалните формации – да разказваме на детската аудитория красиви приказки, без да правим компромиси с който и да било елемент на театралния спектакъл. Всичко това обаче в рамките на ресурса, с който разполагаме – човешки и финансов. Продължихме да създаваме условия за популяризиране на класическата музика чрез концертите, които правим самите ние, както и външни такива.

Опитваме се все по-активно да даваме адекватен отговор на променящата се среда и изисквания. Стремим се да предлагаме нова визия за развитие на читалищното дело, да идентифицираме, доколкото можем, нагласите на хората, техните културни потребности и да имаме готовността за разширяване профила на предоставяните услуги. В обсега на нашето внимание винаги е бил стремежът да откроим тенденциите, да проектираме перспективата и социалната реализация на създавания в читалището културен продукт в конкурентната градска среда, в която развиваме своята дейност.

Във финансов аспект работата на всички подобни на нас организации и формации е с ниска ликвидност, но с голяма принадена стойност и именно към нея са насочени усилията ни.

И в заключение отново: за всичко, което постигнахме – Настоятелството изказва своята огромна благодарност на екипа от специалисти, работещ в читалището, който, както вече беше отбелязано, е с компетентност и опит в реализирането както на ежедневните си задачи,

така и на по-големи проекти. Считаме, че в процеса на реализацията на професионалната, любителската художествено-творческа и концертна дейност най-значима е ролята и мястото на екипа. При нас, както вече беше отбелязано, той е от квалифицирани специалисти – преподаватели, актьори, художествени ръководители, технически и постановъчни екипи с опит, творчески заряд и амбиция за постигане на високи цели и ниво на всички изяви. Те създават културен продукт, търсен и оценен от хората. Огромна благодарност и на всички, които под някаква форма участваха в дейността ни – хористи, децата в певческите ни формации, децата от Музикалната школа и разбира се на техните родители. Благодарност и на тези, които отделиха от свободното си време, за да преживеят с нас резултатите от труда ни.

А всъщност това е Ловчанско читалище „Наука-1870 г.“ – хората, които създават дейността и тези, в чиито очи и емоции се отразява тя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ СТОЯН ГЕОРГИЕВ /